

4. problemska konferenca komunalnega gospodarstva

Zero Waste – postaja Slovenija družba brez odpadkov?



Erika Oblak
Društvo Ekologi brez meja / Zero Waste Slovenija
Rogaška Slatina, 25. – 26. 9. 2014



Zero Waste v Evropi in globalno

“ ... Zero Waste pomeni oblikovanje in upravljanje izdelkov in procesov tako, da se zmanjša volumen in toksičnost odpadkov, ohranja ter **predela vse materiale in se jih ne sežiga ali odlaga ...**”

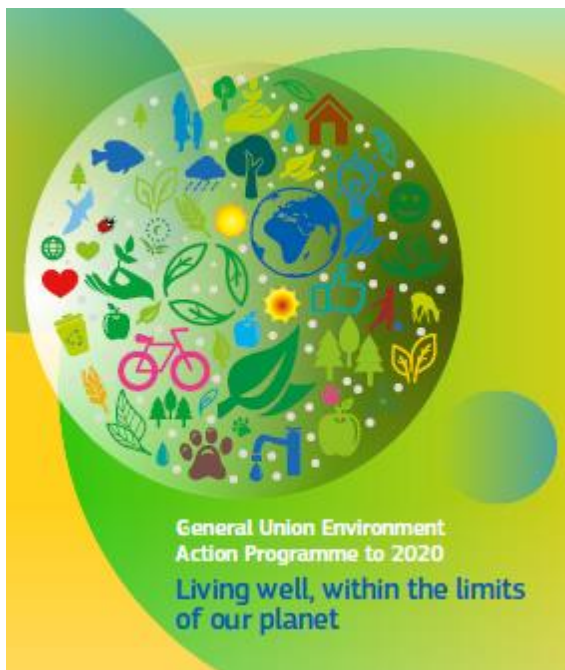
Zero Waste International Alliance



Evropa 2020 - 2050

CILJI:

- krožno gospodarstvo, odpadki kot **vir**
- družba **popolnega** recikliranja
- **prednostna** obravnava ponovne uporabe in recikliranja
- preostanke odpadkov zmanjšati **čimbližje ničili**
- pridobivanje energije iz odpadkov **omejiti** na materiale, ki jih ni mogoče reciklirati
- postopno **opuščanje** odlagališč





Evropa do 2020

Januarja 2014 parlament sprejme resolucijo, s katero zahteva zavezujoče cilje ločenega zbiranja, sortiranja (80 %) in recikliranja plastičnih odpadkov





Paket o krožnem gospodarstvu julij 2014

Vsebuje predloge novih ciljev na področju ravnanja z odpadki:

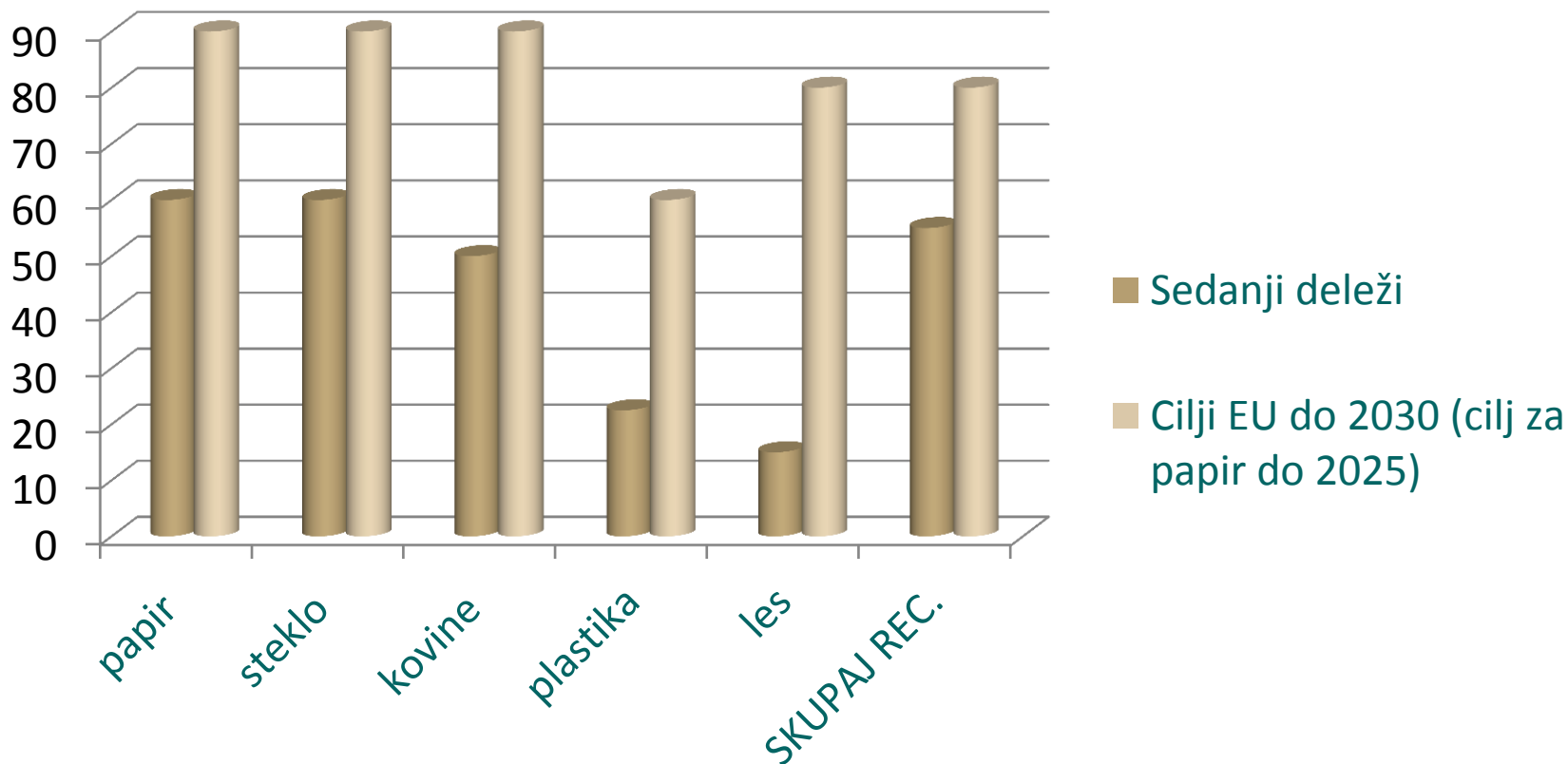
- 70 % recikliranja in ponovne uporabe do 2030
- do 2025 zmanjšati količine zavržene hrane za 30 %
- do 2020 zmanjšati odpadke v morjih za 30 %

Vključi povezavo z zelenimi delovnimi mesti in zelenimi malimi in srednjimi podjetji.



Paket o krožnem gospodarstvu

Cilji recikliranja odpadne embalaže





Evropa 2020 - 2050

Zakaj zniževati količine nastalih odpadkov?

- Evropa je siromašna s primarnimi surovinami
- hitro rastoča gospodarstva imajo in potrebujejo primarne vire
- Evropa se spopada s krizo virov – nepredvidljive cene
- učinkovita raba virov = kroženje materialov





Zero Waste v Evropi

- preko 300 članov – 3 % populacije EU
- mreža nacionalnih organizacij
- koncentracija v Italiji ni naključje





Zero Waste v Evropi

Tri zgodbe: Capannori, Contarina, Flandrija (Belgija)



- **82 %** ločeno zbiranje in snovna izraba
- **39 %** manj nastalih odpadkov
- za **20 %** nižje cene odvoza odpadkov
- **94 %** zadovoljnih ljudi



- 50 občin skupaj 500.000 prebivalcev
- Cilji do 2022:**
- **96,7 %** ločeno zbrati in snovno izrabiti
- **10 kg** mešanih odpadkov na prebiv. na leto



- 6,2 mio prebivalcev
- **73 %** ločeno zbiranje in snovna izraba
- vsak **dan** predelajo **4.900 t bio** odpadkov
- **34 %** ljudi kompostira doma



Predelava in odstranjevanje

	Danska	Švedska	Slovenija
Nastale količine	668 kg	462 kg	362 kg
Reciklirano	32%	32%	42%
Kompostirano	13%	15%	5%
Odloženo	3%	1%	51%
Sežgano	52%	52%	2%

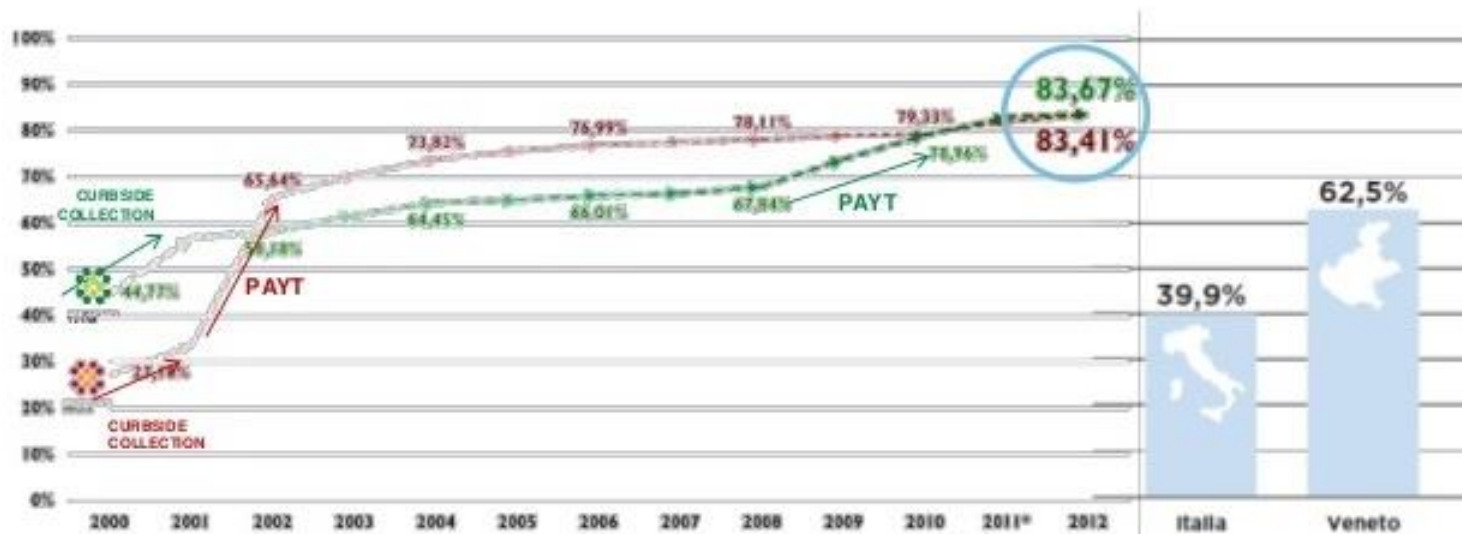
Vir: Eurostat, 25.3.2014

Je mogoče znižati količine odloženih komunalnih odpadkov brez termične obdelave?



Koraki do Zero Waste

Ločeno zbiranje na izvoru,
pobiranje od vrat do vrat in plačaj kolikor odvržeš (PAYT)



Graf: Contarina - deleži recikliranja komunalnih odpadkov (2012)

Uporabljeno z dovoljenjem ZWE



Koraki do Zero Waste

Ločeno zbiranje na izvoru,
pobiranje od vrat do vrat in plačaj kolikor odvržeš (PAYT)



- fiksni in variabilni del cene odvoza
- zaračuna se število dejanskih odvozov
- čipi omogočajo preprosto zbiranje podatkov
- večjega odlaganja v naravi niso zaznali
- vse zbrane frakcije lahko prodajo



Koraki do Zero Waste

Kompostiranje



- prvi korak ločenega zbiranja
- med 35 % in 55 % kom. odpadkov
- večja pogostost odvoza
- kompostiranje doma = največje znižanje količin nastalih odpadkov
- lokalno kompostiranje = kvaliteten kompost



Koraki do Zero Waste

Flandrija: kompostiranje doma kot osrednja strategija zniževanja nastalih odpadkov





Koraki do Zero Waste

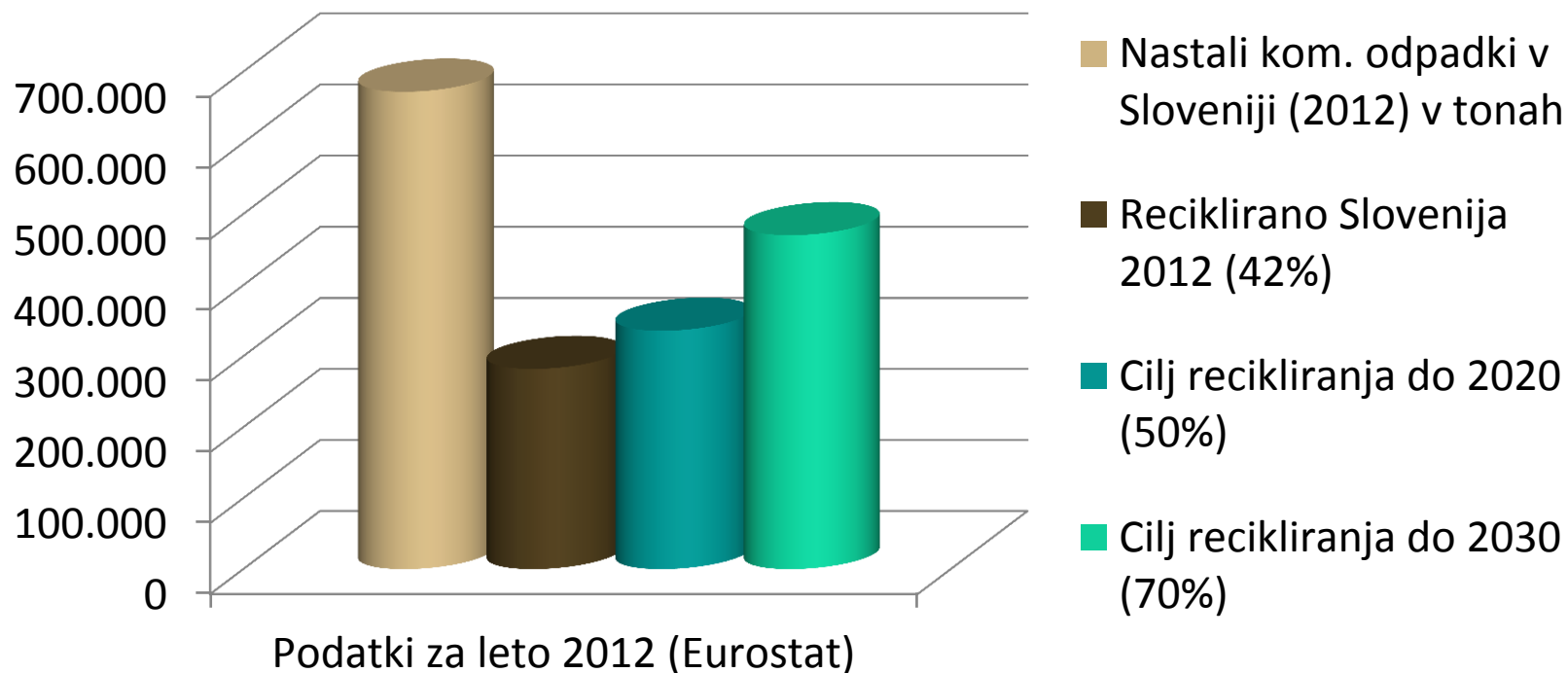
Flandrija: rezultati kompostiranja

- VLACO – nepridobitna organizacija za kompost
- v sistem letno vstopi 100.000 t bio odpadkov manj
- 35 kompostarn in 29 naprav za anaerobno predelavo
- vsak dan predelajo 4.900 t bio odpadkov
- 2010 prodali 327.000 t komposta



Zakaj je zniževanje nastalih količin pomembno?

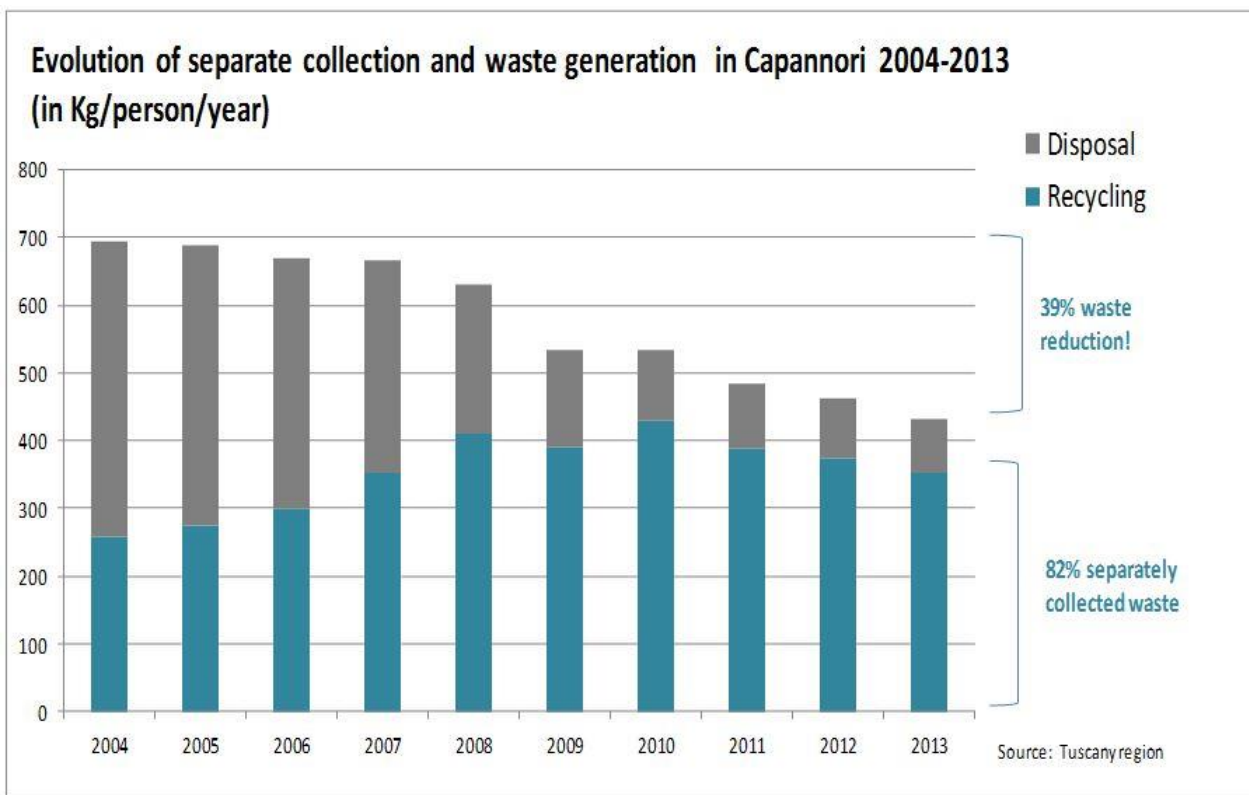
Nastali komunalni odpadki in delež recikliranja v Sloveniji ter EU cilji do leta 2030





Koraki do Zero Waste

Zniževanje nastalih količin odpadkov



Uporabljen z dovoljenjem ZWE



Koraki do Zero Waste

Zniževanje nastalih količin odpadkov



Kompostiranje



Ponovna uporaba in popravila



Izmenjave



Pralne plenice



Zelena nabava (JU + podjetja)



Uporaba vode iz pipe



Koraki do Zero Waste

Zniževanje nastalih količin odpadkov



VOLK SIT, KOZA CELA
Za Slovenijo brez zavržene hrane

Manj zavržene hrane



Prireditve brez odpadkov



Koraki do Zero Waste

Primer dobre prakse v Sloveniji



Healthy Seas Initiative

v Julonu (Aqaufil) vsak mesec

predelajo 320 ton

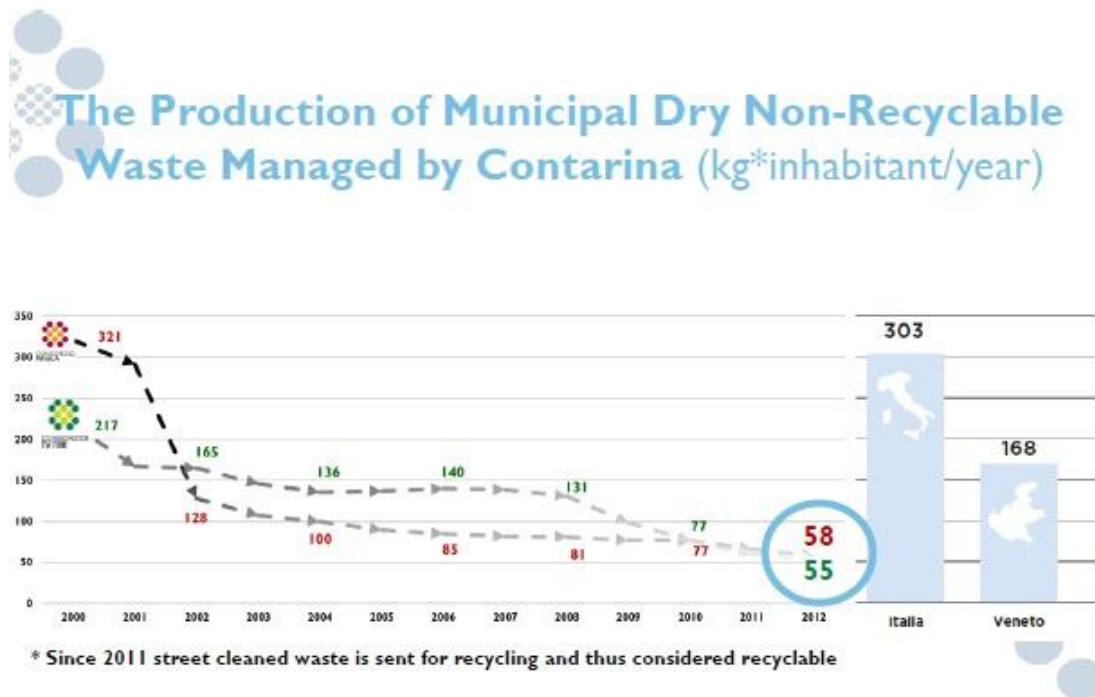
odpadnih ribiških mrež v niti za izdelavo oblačil





Koraki do Zero Waste

Zniževanje količin MEŠANIH ostankov odpadkov



FONTE

dati Contarina 2012, Rapporto Rifiuti ISPRA 2013, dati preliminari 2012; Relazione Rifiuti Urbani ARPAV 2013, dati 2012

Uporabljeno z dovoljenjem ZWE



Koraki do Zero Waste

Sestava mešanih ostankov v Capannoriju –
po 82 % ločenem zbiranju

- 15 - 20 % kuhinjskih odpadkov in zelenega odreza
- 15 - 20 % papirja
- 15 – 25 % plastike
- 17 % tekstila
- 14 % pleníc za enkratno uporabo

Redne analize sestave mešanih odpadkov omogočajo
načrtovanje ukrepov preventive in možnosti
sodelovanja s proizvajalci



Koraki do Zero Waste

Odgovornost proizvajalcev



Plastične kavne kapsule v mešanih odpadkih - Capannori



Koraki do Zero Waste

Odgovornost proizvajalcev



Proizvajalci so razvili kapsule za ponovno uporabo in kavne tablete



Koraki do Zero Waste

Odgovornost proizvajalcev



Ostanki kavnih tablet so odlična podlaga za gojenje šitake gob



Pogoji za ZW lokalnih skupnosti

Na poti do Zero Waste morajo izpolniti določene pogoje:

- Vzpostaviti sistem ločenega zbiranja na izvoru
- Vzpostaviti shemo plačaj, kolikor odvržeš (PAYT)
- Opravljati redne analize mešanih ostankov odpadkov
- Vzpostaviti Zero Waste odbor
- Letno poročati nacionalni / Evropski mreži

Zaradi transparentnosti morajo občine jasno opredeliti deleže preusmerjenih odpadkov ter deleže ostankov, ki gredo na odlagališče ali v sežig.



Kako se pridružiti mreži

- Stanje
- Zero Waste zavezo (vključuje pogoje, ukrepe in cilje)
- Sprejem zaveze v občinskem svetu
- Občina ga posreduje ZW nacionalni organizaciji
- Nacionalna ogranizacija ga pošlje Zero Waste Europe



Ker verjamemo v svet brez odpadkov

erika.oblak@ocistimo.si

www.ebm.si/zw

www.ebm.si/zw | info@ebm.si | FB: Ekologibrezmeja | Twitter: @ocistimo